

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

13 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte - Ursache Petru,

Judecători - Timofti Vladimir și Alerguș Constantin,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Brigai Sergiu, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 iunie 2017, în cauza penală privindu-l pe

Furtuna Igor Xxxxx, născut la xxxxx, originar din or. Xxxxx, domiciliat în mun. Xxxxx, str. Xxxxx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 27.06.2016 - 25.05.2017 (prima instanță);
2. 15.06.2017 - 26.06.2017 (instanța de apel);
3. 12.09.2017 - 13.12.2017 (instanța de recurs ordinar).

Asupra admisibilității recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 25 mai 2017, în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, inculpatul Furtuna Igor a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal și i s-a stabilit pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 225 u.c, ceea ce constituie 4 500 (patru mii cinci sute) lei, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

S-a dispus încasarea de la Furtuna Igor în beneficiul lui Anastas Andrei și Torosean Svetlana suma de 7 276,50 lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 8000 lei, cu titlu de prejudiciu moral și suma de 6500 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată pentru serviciile prestate de avocat, în total suma de 21 276,50 lei.

În rest, pretențiile din acțiunea civilă au fost respinse, ca fiind neîntemeiate.

Demersul procurorului Scutaru Adrian cu privire la încasarea cheltuielilor de

judecată în sumă de 168 lei din contul lui Furtuna Igor, s-a respins ca neîntemeiat.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, inculpatul Furtuna Igor la 24 ianuarie 2016, în jurul orei 02:40, deplasându-se pe str. Alecco Russo nr. 7/1 din mun. Chișinău la volanul automobilului de model „Xxxxx” cu n/î xxxxx, nu a manifestat prudență sporită la trafic, nu a ținut permanent cont de totalitatea factorilor ce caracterizează condițiile rutiere de care trebuie să țină cont fiecare conducător la determinarea vitezei, benzii de circulație și a modalităților de conducere a vehiculului, prin ce a încălcat prevederile pct. 45 a Regulamentului Circulației Rutiere (RCR), care prevede că, „1) conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, (ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră. 2) În cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”, urmare la ce, a tamponat pietonii Anastas Andrei și Torosean Svetlana, care traversau carosabilul în afara trecerii pietonale de la stînga spre dreapta conform direcției de deplasare a automobilului.

În rezultatul tamponării, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 762/D din 01.04.2016, la pietonul Anastas Andrei s-a constatat vătămare corporală medie, manifestată prin „fractura bifocală a oaselor gambei drepte, fractura oaselor nazale cu deplasarea fragmentelor, excoriații la nivelul feței”.

Conform raportului de expertiză medico-legală nr. 748/D din 15.04.2016, la pietonul Torosean Svetlana, s-au constatat vătămări corporale medii, manifestate prin „traumă cranio cerebrală închisă, contuzie cerebrală; fractura maxilei de tip Le Fort II, hemosinusită bilaterală maxilară; fractura peretelui anterior a sinusului frontal pe dreapta cu deplasare; fractura oaselor nazale cu deplasare; fractura planșeului orbital inferior pe dreapta cu deplasare; plăgi contuze lacerate și edem al țesuturilor moi la nivelul feței”.

3. Sentința menționată a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău, oficiul principal, Scutaru Adrian, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care lui Furtuna Igor pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal să-i fie aplicată pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 225 u.c, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani. De a obliga inculpatul Furtuna Igor să achite cheltuielile judiciare în sumă de 168 lei, cheltuieli suportate de Centrul de Medicină Legală la efectuarea expertizei medico-legale.

În motivarea cerințelor sale s-au invocat următoarele aspecte:

- inculpatului urma să-i fie stabilită o pedeapsă mai aspră, or, partea acuzării și așa a luat în considerație toate circumstanțele atenuante la orientarea instanței aferent

pedepsei solicitate, adică a solicitat o pedeapsă non-privativă de libertate, și anume amendă în mărime de 225 u.c, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani, cu atât mai mult că nu au fost stabilite careva impedimente care ar împiedica aplicarea unei asemenea pedepse, nu au fost stabilite atât în cadrul procesului penal, cât și în cadrul cercetării judecătorești;

- instanța de fond a apreciat drept neîntemeiată încasarea de la inculpat în contul statului a cheltuielilor de judecată în mărime de 168 lei pentru efectuarea expertizei la caz.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 iunie 2017, a fost respins ca fiind nefondat apelul declarat de procurorul Scutaru Adrian, fiind menținută fără modificări sentința contestată.

4.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a constatat, că instanța de fond, cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității raportată la declarațiile date în ședința de judecată și probele administrate, a stabilit o corectă situație de fapt, dând faptelor reținute în sarcina inculpatului Furtuna Igor încadrarea juridică corespunzătoare, și anume art. 264 alin. (1) Cod penal - încălcarea regulilor de securitate a circulației, comisă de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare care a cauzat din imprudență vătămarea medie a integrității corporale sau a sănătății.

Instanța de apel a menționat că potrivit textului apelului, acuzatorul de stat nu are obiecții referitor la aprecierea probelor și calificarea acțiunilor inculpatului Furtuna Igor în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, fapt susținut și de acuzatorul de stat în instanța de apel.

Așadar, legalitatea și temeinicia sentinței primei instanțe a fost contestată de către acuzatorul de stat sub aspectul individualizării pedepsei penale, prin care a solicitat casarea sentinței în această parte, cu aplicarea inculpatului Furtuna Igor a unei pedepse sub formă de amendă în mărime de 225 u.c, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani și încasarea de la inculpatul Furtuna Igor cheltuielile judiciare în sumă de 168 lei, cheltuieli suportate de Centrul de Medicină Legală la efectuarea expertizei medico-legale.

Instanța de apel verificând legalitatea individualizării pedepsei penale în privința inculpatului Furtuna Igor a constatat că instanța de fond a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 6, 7, 61, 75 Cod penal, respectiv, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele care atenuază ori agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Instanța de apel a notat că prin criteriile de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele de care instanța de judecată este obligată să se conducă în procesul stabilirii

pedepsei și la aplicarea ei persoanei vinovate de săvârșirea infracțiunii. Individualizarea pedepsei constă în obligațiunea instanței de a stabili măsura pedepsei concrete infractorului necesară și suficientă pentru realizarea scopurilor legii penale și a pedepsei penale. Pedepsa este echitabilă, când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

Pedepsa penală este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane, or, practica judiciară demonstrează că, o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

Instanța de apel a constatat că acțiunile inculpatului Furtuna Igor au fost încadrate în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, iar în conformitate cu criteriile enunțate la art. 16 Cod penal, infracțiunea respectivă se califică ca infracțiune mai puțin gravă.

Instanța de apel a menționat că din materialele administrate la cauza penală, rezultă că inculpatul Furtuna Igor nu are antecedente penale, nu se află la evidența medicului narcolog sau psihiatru, a recunoscut vina și a solicitat examinarea cauzei penale în ordinea prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, a manifestat căință sinceră.

La caz, careva circumstanțe agravante în defavoarea inculpatului Furtuna Igor nu au fost constatate.

În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel inculpatul Furtuna Igor a declarat că nu susține pe deplin vina, deoarece părțile vătămate se aflau în stare de ebrietate avansată.

La acest capitol, instanța de apel nu a reținut modificarea poziției inculpatului Furtuna Igor referitor la recunoașterea sau nerecunoașterea vinovăției în comiterea infracțiunii incriminate, deoarece cauza penală a fost examinată în ordinea prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, inculpatul Furtuna Igor depunând un înscris autentic prin care a solicitat examinarea cauzei penale în ordinea prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, declarând că recunoaște în totalitate vina în săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu, nu solicită administrarea de noi probe (f.d. 127).

Instanța de apel a reținut că instanța de fond ținând cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia a stabilit inculpatului Furtuna Igor, pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, pedeapsa principală sub formă de amendă în mărime

de 225 unități convenționale, astfel după cum a solicitat și acuzatorul de stat în cererea de apel.

Însă, potrivit solicitărilor din apel invocate de acuzatorul de stat în privința inculpatului Furtuna Igor s-a solicitat și aplicarea pedepsei complementare sub formă de privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani.

În acest context, instanța de apel a notat că pedeapsa complementară „privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport” pentru componența de infracțiune prevăzută de art. 264 alin. (1) Cod penal este o pedeapsă alternativă și nu obligatorie, încât legiuitorul a indicat în sancțiunea normei penale incriminate „cu sau fără”. Tot în acest context, s-a indicat faptul că, pedeapsa complementară prevăzută de art. 264 alin. (1) Cod penal se atribuie doar cazului stabilirii pedepsei cu închisoare.

Totodată, instanța de apel a conchis că din analiza sancțiunilor prevăzute de Codul penal se constată că în cazul în care pedeapsa complementară este prevăzută pentru mai multe feluri de pedepse principale din sancțiunea articolului, legiuitorul indică expres că, pedeapsa complementară se aplică „în toate cazurile” (spre exemplu, după cum este indicat la sancțiunea prevăzută de art. 264 alin. (2) Cod penal, care prevede următoarea sancțiune „... în toate cazurile, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de la 3 la 5 ani).

Așadar, instanța de apel a respins solicitarea acuzatorului de stat privind aplicarea inculpatului Furtuna Igor pedeapsa complementară sub formă de privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani, deoarece pedeapsa complementară nu este aplicabilă, aceasta putând fi aplicată în cazul în care instanța de judecată ar fi stabilit inculpatului pedeapsa sub formă de închisoare, or și acuzatorul de stat a optat pentru aplicarea inculpatului a unei pedepse sub formă de amendă.

Referitor la solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea de la inculpatul Furtuna Igor a cheltuielilor judiciare în sumă de 168 lei, cheltuieli suportate de Centrul de Medicină Legală la efectuarea expertizei medico-legale, instanța de apel a considerat-o nefondată, deoarece potrivit art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Prin urmare, instanța de apel a reținut că la individualizarea pedepsei penale în privința inculpatului Furtuna Igor instanța de fond a avut în vedere criteriile generale de individualizare prevăzute de art. 75 Cod penal, și anume: gravitatea infracțiunii săvârșite, motivul acesteia, persoana celui vinovat, circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și condițiile de viață ale familiei acestuia. Totodată, la individualizarea pedepsei penale au fost respectate limitele de pedeapsă prevăzute pentru infracțiunea incriminată - art. 264 alin. (1) Cod penal, așa cum au fost reduse prin aplicarea dispozițiilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Brigai Sergiu, prin care indicînd temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea parțială a deciziei atacate în partea ce ține de cheltuielile judiciare cu remiterea cauzei la rejudicare în instanța de apel în raport cu motivele invocate în prezentul recurs ordinar.

În motivarea cererii de recurs recurentul a indicat următoarele motive :

- potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazurile cînd hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția;

- astfel, potrivit prevederilor art. 227 alin. (1) Cod de procedură penală „Cheltuieli judiciare sînt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal.” Potrivit alin. (3) al aceleiași norme „Cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate”. Aliniatul (3) al normei indicate este o normă generală și nu obligă statul să suporte cheltuielile, ci să le achite la momentul necesar pentru a facilita operativitatea acțiunilor organului de urmărire penală și pentru a nu condiționa termenul rezonabil prin încasarea cheltuielilor judiciare de la părțile în proces. Totodată legislatorul a expus suficient de clar în art. 229 Cod de procedură penală obligativitatea suportării cheltuielilor judiciare de către condamnat;

- prin urmare în situația cînd art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală stipulează direct că inculpatul suportă cheltuielile judiciare, soluția instanțelor judecătorești de a respinge încasarea acestor cheltuieli este ilegală;

- concluzia instanței precum că, art.229 alin.(2) Cod de procedură penală nu impune în mod imperativ obligația condamnatului să recupereze cheltuielile judiciare este una nefondată și nu poate fi pusă la baza casării sentinței în această privință;

- instanța de apel nici nu a examinat posibilitatea achitării de către inculpat a cheltuielilor judiciare chiar dacă procurorul a solicitat încasarea lor. Or, art. 229 alin. (3) Cod de procedură penală reglementează posibilitatea eliberării de plata cheltuielilor de judecată în anumite circumstanțe, care nu au fost constatate și invocate de instanța de apel;

- astfel, în situația cînd Codul de procedură penală în partea generală titlu VII capitolul II reglementează chestiunea referitor la cheltuielile judiciare, instanța de apel urma să-și motiveze soluția de ce nu aplică normele vizate și dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte să indice concret care este neconcordanța;

- prin urmare, instanța de apel nu a îndeplinit cerințele stipulate în prevederile art. 101, 394, 414 Cod de procedură penală, n-a indicat temeiurile care au dus la casarea unei sentințe legale, iar acestea constituie temei de drept pentru recurs ordinar prevăzut în art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, deoarece hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente:

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Precum rezultă din recursul ordinar declarat de către procurorul Brigai Sergiu, Colegiul penal atestă invocarea temeiului pentru recurs prevăzut la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, și anume cazul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, solicitînd casarea parțială a deciziei atacate în partea ce ține de încasarea cheltuielilor judiciare, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

Însă, Colegiul penal constată că instanța de apel s-a expus motivat asupra apelului declarat de procurorul Scutaru Adrian, statuând just asupra faptului că cheltuielile de judecată constituie cheltuieli efectuate în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate și nu pot fi puse în seama inculpatului, urmînd a fi trecute în contul statului. Suplimentar, instanța de apel just a reținut că legea procesual-penală nu instituie în mod expres achitarea de către inculpat a cheltuielilor judiciare suportate în cadrul urmăririi penale, totodată corect considerînd că prevederile legale la care a făcut trimitere apelantul nu stabilesc astfel de cheltuieli ce pot fi încasate din contul inculpatului.

În același context, Colegiul penal se raliază la concluzia instanței de apel, potrivit căreia în cazul dispunerii expertizei de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată, la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat.

Colegiul penal mai menționează că potrivit art. 143 alin. (1) Cod de procedură penală, expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea gradului de gravitate și a caracterului vătămărilor integrității corporale, totodată fiind relevante prevederile art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală, care stipulează că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din

contul mijloacelor bugetului de stat.

Prin urmare, Colegiul penal consideră că instanța de apel în mod just și echitabil a stabilit că cheltuielile judiciare solicitate de către acuzatorul de stat în sumă de 168 lei suportate de Centrul de Medicină legală pentru efectuarea expertizei medico-legale nr. 762/D din 01 aprilie 2016 și nr. 748/D din 15 aprilie 2016 în prezenta cauză (f. d. 48-49, 63-65), sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului, iar normele procedurale nu prevăd achitarea din contul condamnatului a cheltuielilor judiciare care constituie cheltuieli pentru expertiză în speța dată.

Reieșind din plenitudinea constatărilor instanței de apel, expuse în partea supusă criticii în recursul ordinar declarat, care sunt motivate, Colegiul penal consideră că temeiul pentru recurs, invocat de recurent, nu și-a găsit confirmare. Din acest considerent, Colegiul penal decide inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procuror, deoarece este vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Brigai Sergiu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 iunie 2017, în cauza penală privindu-l pe **Furtuna Igor Xxxxx**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **11 ianuarie 2018**.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Timofti Vladimir

Alerguș Constantin